

8 клас. Географія

Тема: Кількість населення в світі та Україні. Чинники, що впливають на кількість населення: природний рух, міграції. Зміна кількості населення в світі та Україні. Регіональні відмінності демографічних процесів. Дослідження Чубинського. Демографічна політика.

Практична робота 11. Обчислення показників природного та механічного руху населення в різних регіонах України

Мета: формувати в учнів систему знань про кількість населення світу та України; навчити визначати показники народжуваності, смертності, природного руху населення та їх вплив на зміну чисельності; аналізувати демографічні процеси в різних регіонах світу та України; формувати навички роботи зі статистичними показниками, аналізувати графіки зміни кількості населення в часі; стимулювати активну пізнавальну діяльність, інтерес до вивчення географії населення і демографії; виховувати аналітичні здібності та комунікабельність у спілкуванні з різними верствами населення.

Обладнання: карти: «Політична карта світу», «Адміністративно-територіальна карта України», «Природний рух населення», діаграми, схеми, таблиці, підручник.

ХІД УРОКУ:

I. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧНІВ ДО УРОКУ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Методичний прийом «Фронтальне опитування»

- На які дві науки поділяють географію?
- Як вони взаємопов'язані між собою?
- Які науки входять до соціально-економічної географії?
- Що вивчає соціальна географія та географія населення?
- Які методи географічних досліджень доцільно використовувати при вивченні населення?

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Методичний прийом «Словникова робота»

Демографія у перекладі з грецької означає

Демографія – це наука, що вивчає склад і рух населення та закономірності його розвитку.

2. Методичний прийом « Аналітичний практикум»

Аналіз статистичних даних «Зміна кількості населення Землі»

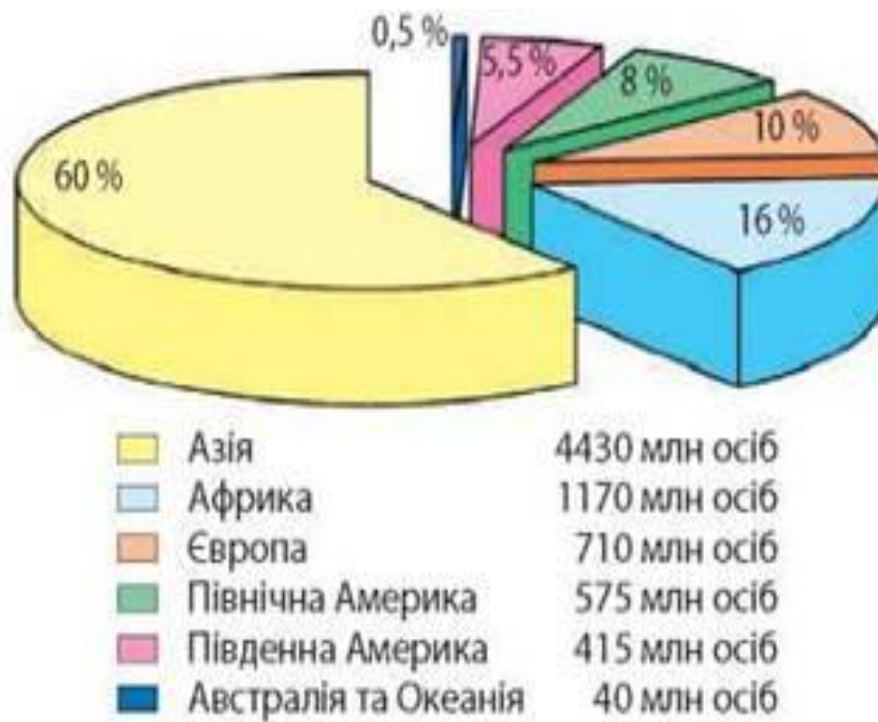
Рік	1	1000	1500	1800	1900	1950	1980	2000	2015	2016
Кількість, млн осіб	200	310	440	950	1650	2520	4435	6070	7295	7375

- Як змінювалась кількість населення протягом останнього тисячоліття?
- Як змінювалась кількість населення протягом останнього століття?
- Які причини таких змін?
- На скільки збільшується кількість населення за рік?

3. Методичний прийом «Проблемне питання»

- Які причини таких змін кількості населення протягом XX ст.?

4. Методичний прийом « Аналітичний практикум»

- Який регіон світу найбільш заселений?
- Які причини такої заселеності?

5. Методичний прийом « Картографічний практикум»

Показати на карті світу країни з найбільшою кількістю населення

6. Пояснення вчителя «Чинники, що впливають на кількість населення»

- Природний рух населення – постійне оновлення населення, зумовлене зміною поколінь.
- Природний рух характеризується такими показниками, як народжуваність, смертність, природний приріст.
- Природний приріст – це різниця між показниками народжуваності і смертності.
- $H - C = ПП(\%)$

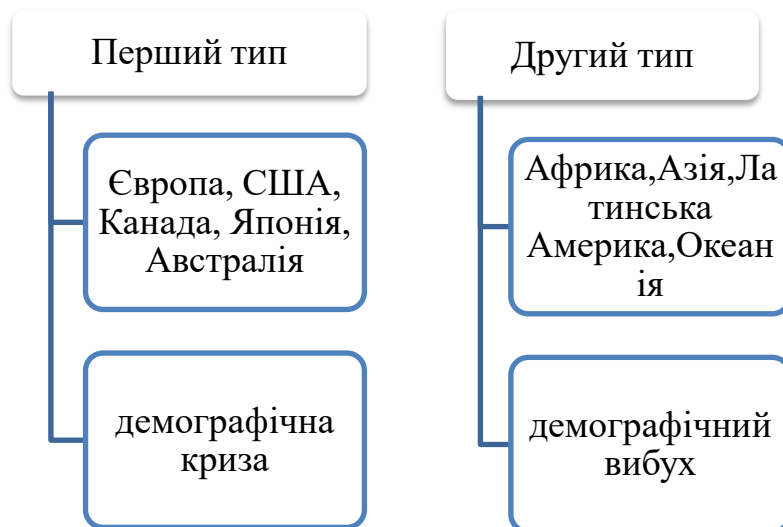
- Механічний рух населення – це переселення його між окремими територіями.

7. Пояснення «Фази демографічного переходу.»

Фази демографічного переходу.

Фаза	Н	С	ПП	Регіони, що перебувають в даній фазі
1	висока	висока	низький	
2	висока	низька	дуже високий	Країни Африки
3	зменшення	стабілізація	високий, з тенденцією до зменшення	Центральна Америки, деякі країни Азії, Океанія; Південна і Центральна Азія, Південна Америки
4	низька	низька	низький	Європа, Північна Америка, Східна Азія, Нова Зеландія, Австралія, Куба, Бразилія, Аргентина.

8. Пояснення «Типи відтворення населення»

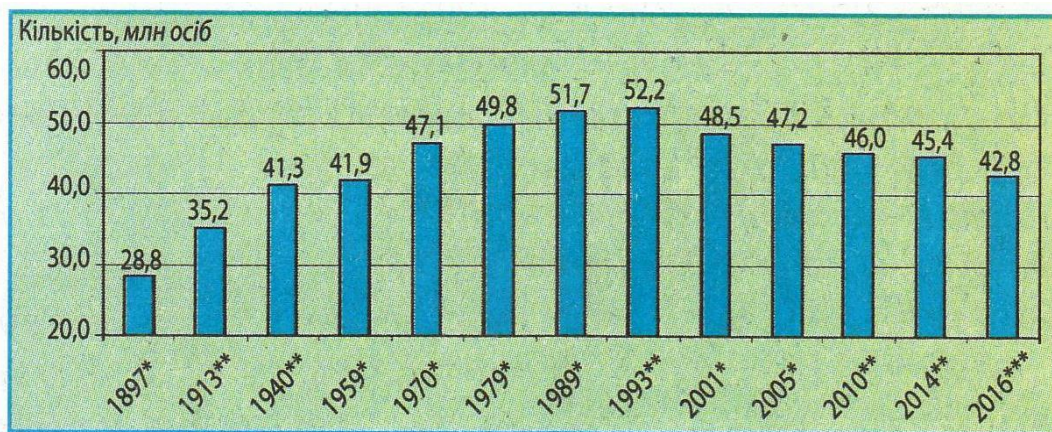
9. Пояснення «Демографічна політика»

Демографічна політика – це система економічних, адміністративних, виховних і пропагандистських заходів, за допомогою яких держава чинить вплив на природний рух населення у потрібному напрямку.

10. Методичний прийом «Проблемне питання»

Яку демографічну політику слід проводити в державах першого типу відтворення, а яку в державах другого типу відтворення?

11. Методичний прийом « Аналітичний практикум»

Проаналізуйте діаграму і дайте відповіді на такі питання:

- Як змінювалась кількість населення України протягом ХХ століття?
- Які причини зміни кількості населення?
- Як змінювалась кількість населення України на початку ХХІ століття?
- Які причини зменшення кількості населення?
- Який найвищий показник?
- Яка кількість населення в Україні станом на 2016 рік.
- Як можна дізнатися про кількість населення країни?

12. Розповідь вчителя

- Перепис населення. Роль Павла Чубинського в переписі населення на Україні.

- Місце України за кількістю населення в Європі та в Світі.

13. Методичний прийом «Картографічний практикум»

За картою в атласі «Природний рух населення» охарактеризуйте природний приріст населення на території України.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

1.Методичний прийом «Картографічний практикум»

- Покажіть на політичній карті світу 5 країн з найбільшою кількістю жителів.

- Покажіть на карті адміністративно-територіального устрою України регіони з найгіршою демографічною ситуацією.

2.Методичний прийом «Географічний практикум»

А)Розв'язування задачі

1.Кількість населення Івано-Франківської області на початок року становила 1382 тис. осіб. Обчисліть, якою стане його кількість через рік, якщо народжуваність становить 11.3‰, а смертність - 12.8‰.

Б)Аналітичний практикум

За Додатком 5 на ст. 293 визначте області України:

- з найвищим та найнижчим показниками смертності;
- з найвищим та найнижчим показниками народжуваності;
- області , де народжуваність вища за смертність

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

Підбиття підсумків

З якими новими поняттями ви ознайомилися на уроці ?

Що найбільше вас зацікавило?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити параграф підручника 49, 50 (ст.244-246)

Завдання на ст. 241. «Шукайте в інтернеті»